

Igitabo cya Daniyeli - Umubare wa Cumi na Kane

Daniyeli Igice cya Kabiri – Incamake n’Umwanzuro Igice cya Mbere

Jeff Pippenger

2023-12-09

“Mu Byahishuwe ibitabo byose bya Bibiliya ni ho bihurira kandi bikarangirira. Aha ni ho hari inyongera y’igitabo cya Daniyeli.” Ibyakozwe n’Intumwa, 585.

Ukuri Yohana aranga ko ari “Ibyahishuwe bya Yesu Kristo,” Intare yo mu muryango wa Yuda yakomeje gukingurira abantu bayo kuva muri Nyakanga, 2023, bugera ku butungane igihe igitabo cya Daniyeli gihurijwe hamwe n’igitabo cy’Ibyahishuwe. Daniyeli igice cya kabiri, kigaragaza ubutumwa bw’umumarayika wa kabiri mu rwego rw’ikigeragezo cy’igishushanyo cy’inyamaswa cyo mu minsi y’imperuka. Kigaragaza inzira y’igeragezwa n’igihe cyihariye cy’igeragezwa.

Igihe n’inziro byo muri Daniyeli igice cya kabiri, byagereranyijwe n’imyaka mirongo irindwi yo kujyanwa kwa Daniyeli mu bunyage, byashushanyaga igihe cy’ikigeragezo cy’Abaporotesitanti mu mateka y’Abamileriti. Abaporotesitanti bananiwe mu nzira yabo y’ikigeragezo maze bahinduka abakobwa ba Roma. Mu buhanuzi, umukobwa ashushanya nyina; kandi Roma ni inyamaswa y’ubuhanuzi. Kunanirwa kwabo no guhindukira kwakurikiyeho bakaba abakobwa ba Roma, bishushanya ikigeragezo cy’ishusho y’inyamaswa mu mateka yacu ya none, kuko bahindutse ishusho y’inyamaswa. Ni cyo gituma inzira yacu y’igeragezo ya none igereranywa n’imyaka mirongo irindwi yo kujyanwa mu bunyage kwa Daniyeli, kandi nanone n’amateka y’ubutumwa bw’umumarayika wa kabiri mu gihe cy’umuryango w’Abamileriti.

Mu mateka y’ubutumwa bw’umumarayika wa kabiri bwatangiye ku wa 11 Nzeri 2001, harimo igihe cyihariye n’inziro y’igeragezwa bigereranywa mu buryo bw’ikigereranyo n’inzozi z’igishushanyo cya Nebukadinezari cy’inyamaswa; kuko ubwami mu buhanuzi bwa Bibiliya na bwo ari inyamaswa. Nebukadinezari n’intore z’idini z’Abakaludaya bahagarariye abaneshwa n’iryo geragezwa, naho Daniyeli na ba bandi batatu b’intwari bahagarariye abaritsinda. Bishobora kugaragara ukundi, ariko kuneshwa kwa Nebukadinezari kwemezwa mu gice cya gatatu cya Daniyeli.

Mu rugeragezo rwo kugeragezwa, rugaragazwa muri Daniyeli igice cya mbere n’icya kabiri, harimo ibimenyetso byihariye by’ubuhanuzi bihura n’ukuri kwaherutse gushyirwa ahagaragara mu gitabo cy’Ibyahishuwe. Mu gice cya mbere, “iminsi icumi” yagereranyaga igihe cyo kugeragezwa cyagejeje kuri Daniyeli kugaragaza ishusho irushaho kuba nziza kandi yuzuye bitewe no kurya ibyokurya byo mu ijuru, mu gihe irindi tsinda ry’inkone ryagaragazaga ishusho y’abariye indyo y’umwami. Mu buryo bw’ubuhanuzi, umwami ni ubwami, kandi mu buryo bw’ubuhanuzi umwami cyangwa ubwami ni na yo nyamaswa. Abafite mu maso habagaragazaga ingaruka zo kurya indyo y’umwami, bagaragazaga ishusho ya ya nyamaswa.

Mu gice cya kabiri cy'igitabo cya Daniyeli, Daniyeli yarasenze ashaka gusobanukirwa "ibanga" rihishwe ry'inzozi z'igishushanyo cya Nebukadinezari. Yagombaga kumenya icyo izo nzozi zari cyo, kandi n'icyo zasobanuraga. Agereranya ab'ibihe bya nyuma bashaka gusobanukirwa amabanga ajyana no gukurwaho ikimenyetso gifunga Ibyahishuwe bya Yesu Kristo, kuko gukurwaho ikimenyetso gifunga Ibyahishuwe bya Yesu Kristo ari ryo "banga" rya nyuma ry'ubuhanuzi rikurwaho ikimenyetso mbere y'uko igihe cy'imbabazi kirangira. Abahanuzi bose, harimo na Daniyeli, bagaragaza ibihe bya nyuma. Umuhati wa Daniyeli wo gusobanukirwa iryo "banga" wari umuhati w'ubuzima cyangwa urupfu, nk'uko n'ikigeragezo cy'igishushanyo cy'inyamaswa kiri ku bwoko bw'Imana mu bihe bya nyuma.

"Uwiteka yanyeretse mu buryo busobanutse ko ishusho ya ya nyamaswa izashyirwaho mbere y'uko igihe cy'igeragezwa kirangira; kuko ari yo izaba ikigeragezo gikomeye ku bwoko bw'Imana, ari na cyo iherezo ryabo ry'iteka rizagenderwaho mu gufatwaho umwanzuro." Manuscript Releases, volume 15, 15.

Isengesho rya Daniyeli, ubwo yashakaga gusobanukirwa "ibanga," rigereranya ikimenyetso cyihariye cy'inzira mu mateka y'ubwoko bw'Imana mu minsi y'imperuka. Igitabo cya Daniyeli gitanga abahamya babiri bashyiraho ikimenyetso cy'inzira cy'"isengesho" mu minsi y'imperuka. Icyo kimenyetso cy'inzira giherereye mu gihe giserurwa n'ubutumwa bwa kabiri bwa buri murongo w'ivugurura.

Imiterere y'ubuhanuzi y'ayo masengesho yombi ni ya ya myaka mirongo irindwi y'ubunyage, yo nk'ikimenyetso ihagarariye "ibihe birindwi" byo mu Balewi makumyabiri na gatandatu. Muri Daniyeli kabiri, ku murongo wa mbere, izina "Nebukadinezari" risubirwamo kabiri; kandi isubirwamo kabiri ry'ijambo mu Byanditswe ni ikimenyetso cy'ubutumwa bw'umumarayika wa kabiri.

Mu nyandiko za Mushiki wa White harimo ahantu henshi herekana ko Daniyeli igice cya gatatu ari ikimenyetso cy'itegeko ry'icyumweru. Daniyeli igice cya mbere gifite buri kintu cyose kiranga ubutumwa bw'umumarayika wa mbere, kandi tubwirwa ko udashobora kugira ubutumwa bwa gatatu (Daniyeli igice cya gatatu) udafite ubutumwa bwa mbere n'ubwa kabiri.

Ikigeragezo cy'ishusho cy'inyamaswa cyasobanuwe na Ellen White ko ari ikigeragezo tugomba gutsinda mbere y'uko igihe cy'imbabazi kirangira, kandi mbere y'uko dushyirwaho ikimenyetso. Igihe umuziki wacurangwaga muri Daniyeli igice cya gatatu, igihe cy'imbabazi cyarangiyeye mu buryo bw'ikigereranyo, kuko igice cya gatatu kigereranya itegeko ryo ku cyumweru. Umuziki wa Nebukadinezari ugereranya indirimbo maraya w'i Tiro aherako atangira kuririmbira abami b'isi ku iherezo ry'imyaka mirongo irindwi y'ikigereranyo yari amaze yibagiranye.

Kandi hazaba muri uwo munsu Tiro izibagirana imyaka mirongo irindwi, hakurikijwe iminsi y'umwami umwe; nyuma y'imyaka mirongo irindwi Tiro izaririmba nk'indaya. Fata inanga, uzenguruke umujyi, wa ndaya yibagiranye; curanga neza, uririmbe indirimbo nyinshi, kugira ngo wibukwe. Kandi hazaba nyuma y'impera y'imyaka mirongo irindwi, Uwiteka azasura Tiro, maze isubire ku gihembo cyayo, kandi izasambana n'ubwami bwose bwo mu isi iri ku isi yose. Yesaya 23:15–17.

Mushiki wacu White agaragaza ubutumwa bw'abamarayika batatu nk'ibigeragezo bitatu.

“Benshi bagiye gusanganira Umukwe bayobowe n'ubutumwa bw'abamarayika ba mbere n'uwa kabiri, banze ubwa gatatu, ari bwo butumwa bwa nyuma bwo kugerageza bugomba guhabwa isi; kandi umwanya nk'uwo ni wo uzafatwa ubwo umuhamagaro wa nyuma uzatangwa.” Review and Herald, 31 Ukwakira 1899.

Hashingiwe ku batangabuhamyanya benshi, Daniyeli igice cya kabiri, ni ubutumwa bw'umumarayika wa kabiri. Amateka y'uguhabwa imbaraga k'umumarayika wa mbere kugeza ku rubanza, ni yo mateka agereranywa n'imyaka mirongo irindwi y'ubunyage bwa Daniyeli. Imiterere y'isengesho rya Daniyeli mu gice cya kabiri, ibera muri iyo myaka mirongo irindwi, ari yo kimenyetso cy'“ibihe birindwi”.

Isengesho cyo mu gice cya cyenda gitangirana no kuvuga mu buryo butaziguye ya myaka mirongo irindwi. Imiterere y'ubuhanuzi y'ayo masengesho yombi ni imwe. Agaragaza ibice bitandukanye by'isengesho rimwe, ariko yombi ashyirwa mu miterere imwe ya “ibihe birindwi,” kandi yombi ahura n'ikimenyetso cy'inzira cy'“isengesho” gihereye mu mateka y'abihumbi ijana na mirongo ine na bane bo mu minsi y'imperuka.

Igihe Daniyeli asenga mu gice cya cyenda, aba ari mu “gihe cy'inzibacyuho” cy'ubuhanuzi, ava ku bwami bwa Babuloni yinjira mu bwami bw'Abamedi n'Abaperesi. Iyo ngingo y'inzibacyuho ni na yo kimenyetso cy'inzira, kandi ihura n'iyi ngingo y'inzibacyuho imwe mu rugendo rw'umumarayika wa gatatu, igihe ubwoko bw'Imana bupfira mu muhanda ari “Abalawodikiya”, maze bukava mu mva ari “Abafiladelifiya”. Ingingo y'inzibacyuho y'urugendo rw'umumarayika wa mbere ihura n'ingingo y'inzibacyuho ya Daniyeli, ndetse n'urugendo rw'umumarayika wa gatatu, kandi izo zose uko ari eshatu zifitanye isano itaziguye na “ibihe birindwi” byo mu Balewi makumyabiri na gatandatu. Inzibacyuho iva kuri Filadelifiya ijya kuri Lawodikiya mu rugendo rw'Abamilerite yabaye ubwo hageraga “umucyo mushya” ku “bihe birindwi” mu 1856, hanyuma hakurikiraho kwanga burundu “ibihe birindwi” mu 1863. Daniyeli mu gice cya cyenda, urugendo rw'umumarayika wa mbere mu gihe cy'Abamilerite, n'urugendo rw'umumarayika wa gatatu mu gihe cyacu, byose bifite ingingo y'inzibacyuho ihura n'izindi, kandi izo ngingo z'inzibacyuho zose uko ari eshatu zishyizwe mu rwego rw'“ibihe birindwi”.

Mu mateka y'ikorwa ry'igeragezwa, Daniyeli ahagarariye intumwa ihabwa umucyo, maze ikawusangira mbere na bagenzi be batatu; bityo akabera ikimenyetso cy'uruhare rw'ubuhanuzi rwa “Eliya”, ari we “ijwi rirangurura mu butayu”.

“Ibanga” ryo muri Daniyeli igice cya kabiri rigaragaza ko ubwami bwa munani bwo mu buhanuzi bwa Bibiliya ari ubwami “buvuye muri bwa burindwi.” Kubera ko ari bwo bwa mbere bugaragazwa nk'iserukirwa ry'ubwami bwo mu buhanuzi bwa Bibiliya, ni cyo gituma buhuzwa n'iserukirwa rya nyuma ry'ubwami bwo mu buhanuzi bwa Bibiliya riboneka mu Byahishuwe igice cya cumi na karindwi. Ubwo bwami bwa munani, kuba “buvuye muri bwa burindwi” bwabubanjirije, burimo kuvuga ku ngingo y'inzibacyuho ishyiraho Babuloni y'iki gihe nk'ubumwe bw'incuro eshatu bw'ikiyoka, inyamaswa n'umuhanuzi w'ibinyoma. Inzozo z'igishushanyo za Nebukadinezari amaherezo zigaragaza ubwami bwa munani bwo ku isi bwo mu

mateka y'ubuhanuzi.

Ubwami ni inyamaswa mu buhanuzi bwa Bibiliya; bityo rero, ukuri gushushanywa n'inzozi z'igishushanyo cya Nebukadinezari ni cyo kivugwa bwa mbere cyerekeye inyamaswa ya nyuma, nk'uko na yo igaragazwa mu Ibyahishuwe igice cya cumi na karindwi. Ni cyo gituma inzozi za Nebukadinezari, amaherezo, ari inzozi z'igishushanyo cy'inyamaswa ya munani kandi ya nyuma. Ni inzozi z'"igishushanyo cy'inyamaswa".

Ibyo ubwabyo ni igihama cy'uburemere bwo kumenya ahabera ihinduka mu rugendo rw'umumarayika wa gatatu, ariko kandi "ibanga" ni urufunguzo ruhuza kandi rugashimangira byinshi mu byo inyandiko zabanje zagiye zigaragaza ku byerekeye amateka yakurikiye itariki ya 18 Nyakanga 2020. Muri izo nyandiko, hagiye hatangwa ko ibimenyetso bine bya buri rugendo rwera rw'ivugurura, bishushanywa n'imyaka mirongo irindwi y'ubunyage bwa Daniyeli, buri gihe bifite insanganyamatsiko imwe.

Izo nzitizi enye zo mu gihe cya Kristo zashyizwe mu rwego rw'"urupfu n'umuzuko". Inzitizi ya mbere, yagereranyaga guhabwa imbaraga kw'ubutumwa bwa mbere, yari umubatizo wa Kristo, ikimenyetso cy'urupfu n'umuzuko. Inzitizi ya kabiri, igereranya ugucika intege kwa mbere muri ayo mateka, yari urupfu n'umuzuko bya Lazaro. Inzitizi ya gatatu yari ukwina kwa Kristo i Yerusalemu, kugereranya Kurira kwa Saa Sita z'ijoro. Kristo yari ajya ku rupfu rwe no ku muzuko we, kandi Lazaro, uhagarariye mu buryo buzima urupfu n'umuzuko, ni we wari uyoboye uwo mutambagiye. Lazaro kandi agaragaza ko mu gihe cyo kwamamaza Kurira kwa Saa Sita z'ijoro, ubwoko bw'Imana "bushyirwaho ikimenyetso".

"Icyo gitangaza kiruta ibindi byose, ari cyo kuzura kwa Lazaro, cyari kigamije gushyira ikimenyetso cy'Imana ku murimo We no ku kuba yaravugaga ko ari Imana." *The Desire of Ages*, 529.

Ikimenyetso cya kane cy'urubanza cyari umusaraba, na wo wari urupfu n'umuzuko. Igihe cy'ibyo bimenyetso bine kigereranywa n'imyaka mirongo irindwi y'ubunyage bwa Daniyeli.

Mu mateka y'Abamiyerite, insanganyamatsiko yari "ihame ry'umunsi ku mwaka", kandi ku wa 11 Kanama 1840 habaye uguhamya kw'iryo hame. Ugutenguha kwa mbere kwatewe n'ishyirwa mu bikorwa ritari ryo ry'ihame ry'umunsi ku mwaka. Induru yo Mu Gicuku yabaye ugutungana kw'ihame ry'umunsi ku mwaka rihujwe n'ubuhanuzi bw'imyaka ibihumbi bibiri na magana atatu n'ubuhanuzi bw'imyaka ibihumbi bibiri na magana atanu na makumyabiri, hanyuma Urubanza rw'Iperereza rutangira igihe ubwo buhanuzi bw'umunsi ku mwaka kwasohoraga ku wa 22 Ukwakira 1844. Insanganyamatsiko y'ibimenyetso bine byose by'inzira mu mateka y'Abamiyerite yari "ihame ry'umunsi ku mwaka". Igihe cy'ibyo bimenyetso bine by'inzira giserukirwa n'imyaka mirongo irindwi y'ubunyage bwa Daniyeli.

Mu minsi y'umwami Dawidi, insanganyamatsiko yari "Isanduku y'Imana". Dawidi amaze guhabwa ubushobozi, ni bwo yiyemeje kuzana Isanduku mu murwa wa Dawidi.

Dawidi arakomeza aratera imbere, arushaho gukomera; kandi Uwiteka Imana Nyiringabo yari kumwe na we. 2 Samweli 5:10.

Gucika intege kwa mbere kwabaye igihe Uzza yakoze icyaha akora ku Isanduku y'Isezerano. Ikimenyetso cya gatatu cy'inzira cyabaye igihe Dawidi yasobanukirwaga ko Uwituka yari yarahaye umugisha urugo rwa Obed-Edomu w'Uumugiti, aho Isanduku yari yarabitswe uherye ku kwigomeka kwa Uzza. Nuko Dawidi aragenda azana Isanduku kugira ngo ayinjirane i Yerusalemu mu ntsinzi (ariko umugore we aza kugaragaza uburakari budakwiye n'"gucika intege" ku bwo kwinjira kwa Dawidi). Buri kimwe muri ibyo bimenyetso bine by'inzira gihagarariwe n'Isanduku. Igihe cy'ibyo bimenyetso bine by'inzira gihagarariwe n'imyaka mirongo irindwi y'ubunyage bwa Daniyeli.

Ku wa 11 Nzeri 2001, Isilamu yo muri "ishyano" rya gatatu yararekuwe, hanyuma irahagarikwa. Ku wa 18 Nyakanga 2020, habayeho ubuhanuzi butasohoye bwerekeye uruhare rwa Isilamu. Ubutumwa buzana amagufwa yumye y'abapfuye bukabonerwa ubugingo buturuka ku "miyaga ine", ari yo kimenyetso cya Isilamu kandi kikaba gishushanya ubutumwa bw'Ugutaka kwa Saa Sita z'ijoro. Irimbuka ry'igihugu rikurikira ubuhakanyi bw'igihugu bwo mu itegeko ryo ku Cyumweru muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika rizanwa na Isilamu yo muri "ishyano" rya gatatu. Igihe cy'izo ngingo enye z'ingenzi gishushanywa n'imyaka mirongo irindwi y'ubunyage bwa Daniyeli.

Igikorwa cy'umumarayika wa mbere kigereranya igikorwa cy'umumarayika wa gatatu, kandi ubutumwa bw'Ijwi ryo mu gicuku mu mateka y'Abamillerite bwari ugukosora ubuhanuzi butageze ku ntego bwateje ugucika intege kwa mbere.

Abacitse intege babonye mu Byanditswe ko bari mu gihe cyo gutinda, kandi ko bagombaga gutegerezanya kwihangana isohozwa ry'iyerekwa. "Ibihamya bimwe byabateye kwitega Umwami wabo mu 1843, ni byo byanabateye kwitega ko azaza mu 1844." Early Writings, 247.

Ibimenyetso bimwe byerekana igitero cya Kiyisilamu kuri Nashville, ni na byo bimenyetso by'igitero kuri Nashville kizaba nk'igisubizo cyo gushyiraho ku ngufu ugusenga ku Cyumweru. Inyandiko za Mwuka w'Ubuhanuzi ntizigera zibura gusohozwa. Ubuhanuzi bw'igitero kuri Nashville bwashyizwe ahagaragara mu nyandiko za Mwuka w'Ubuhanuzi. Ubuhanuzi bwa Nashville buzashyirahamwe, ariko ubuhanuzi bw'igitero kuri Nashville buzashyirahamwe ku ikosorwa ry'ubuhanuzi bwari bwababanyirije kunanirwa, nk'uko byagenze mu mateka y'Abamillerite. Busohozwa ku kimenyetso cya kane, ari na cyo kimenyetso gihagarariye "urubanza".

Yesu buri gihe yerekana iherezo arigereranya n'itangiriro, kandi ikimenyetso cya mbere cy'inzira cyo ku wa 11 Nzeri 2001, cyari igitero cyagabwe n'Ubuyisilamu; bityo rero, mu rubanza rw'itegeko ryo ku Cyumweru, hazabaho igitero cy'Ubuyisilamu kuri Nashville. Birashoboka cyane ko cyazanarangira n'ahandi hantu hagabwe ibitero, ariko ubutumwa bw'Amararira yo mu Gicuku ni bwo butumwa bukosora ubutumwa bwateje ugucika intege kwa mbere. Ugucika intege kwa mbere kwatewe n'icyaha cyo gushyirahamwe ikintu cy'igihe kuri ubwo buhanuzi, si amagambo ya Ellen White.

Ni iby'ingenzi kumenya ko ibimenyetso bine by'ingenzi bitangirira ku "guheshwa imbaraga" kw'ubutumwa bwa mbere (ari bwo muri Daniyeli biba mu ntangiriro y'imyaka mirongo irindwi

y'ikigereranyo), buri gihe biyoborwa n'insanganyamatsiko imwe. Niba warakiriye ko ku wa 11 Nzeri 2001 habaye isohozwa ry'ubuhanuzi, uba warariye mu buryo bw'ubuhanuzi "igitabo gihishwe". Abantu bake cyane ni bo mu by'ukuri bariye uko kuri, nyamara hariho bamwe, nk'uko Daniyeli abigereranya, biyemeje mu mitima yabo kutanduzwa n'indyo y'i Babuloni. Ariko kandi hari abavuga ko bizera yuko ku wa 11 Nzeri 2001 habaye isohozwa ry'ubuhanuzi, ariko bakavugaga ko atari Isilamu, ahubwo ko ari umuryango wa Bush, cyangwa abashyigiki b'isi imwe, cyangwa Abayezuwiti, cyangwa CIA, cyangwa ihuriro runaka ry'abo basanzwe bavugwa, bakunze kwifashishwa n'abahanga b'iby'iyuburaburyarya bo muri iki gihe. Kubera ko Yesu, ari we Alufa na Omega, agaragaza iherezo akoresheje intangiriro, bityo niba twibeshya ku byageretswe mu buryo bw'ubuhanuzi ku wa 11 Nzeri 2001, tuba turimo kwangiza ubushobozi bwacu bwo kugabanya neza Ijambo ry'ubuhanuzi ry'"ukuri".

"Guhabwa ubushobozi" kw'ubutumwa bwa mbere mu mateka y'Abamilerite kwabayeho binyuze kuri Isilamu y'Akaga ka kabiri, kandi uko guhabwa ubushobozi kwari igishushanyo cy'uguhabwa ubushobozi kwabayeho ku wa 11 Nzeri 2001, kwazanywe na Isilamu y'Akaga ka gatatu.

Isilamu ku kimenyetso cya mbere cyo mu nzira, iranga Isilamu ku kimenyetso cya nyuma cyo mu nzira. Ikimenyetso cya nyuma cyo mu nzira gihagarariye urubanza, kandi Leta Zunze Ubumwe z'Amerika zicirwaho urubanza ku itegeko ryo ku Cyumweru. Ni ubutumwa bwa kabiri bwa Ezekiyeli mu gice cya mirongo itatu na karindwi, buzura abapfuye bukabazana mu bugingo, kandi ubwo butumwa ni ubutumwa bw'ikimenyetso cya gatatu cyo mu nzira, ari bwo Gutaka kwa Saa Sita z'Ijoro. Ni ubutumwa bwo gushyirwaho ikimenyetso, nk'uko bwagereranyijwe no kwinjira kwa Kristo kwo kunesha, arandagiye ku "ndogobe", ikimenyetso cya Isilamu. Ubutumwa bwo gushyirwaho ikimenyetso bwa Gutaka kwa Saa Sita z'Ijoro butwarwa na Isilamu.

Mbwirire umukobwa wa Siyoni muti: Dore Umwami wawe araje agusanga, afite ubugwaneza, kandi yicaye ku ndogobe no ku cyana cyayo, icyana cy'indogobe. Matayo 21:5.

Ubuhanuzi bwa kabiri bwa Ezekiyeli buva mu "muyaga ine", na byo bikaba ari ikimenyetso cya Isilamu. Ni ngombwa rwose gusobanukirwa neza uku kuri, kuko ubutumwa ari Wejuru rya Saa Sita z'ijoro ari ubutumwa bugaragaza Isilamu yo muri Ishyano rya gatatu nk'ububasha buzana urubanza ku Leta Zunze Ubumwe za Amerika ku gihe cy'itegeko ryo ku Cyumweru, kandi bugateza kurimbuka kw'igihugu gukurikira itegeko.

Impanda ndwi zirindwi zo mu Ibyahishuwe zari imanza z'Imana ku ishyirwa mu bikorwa ry'ukuramya ku Cyumweru ryakozwe n'i Roma ya gipagani hamwe n'i Roma ya papa.

1. Impanda enye za mbere zatejwe Roma y'abapagani nyuma y'uko Konisitantini ashyizeho itegeko rya mbere ry'Umunsi w'Icyumweru mu mwaka wa 321.
2. Impanda ya gatanu n'iya gatandatu (na zo zikaba ari Ishyano rya mbere n'irya kabiri by'Idini ya Islamu), zari imanza z'Imana zaciwe ku Roma ya gipapa kubera itegeko rya gipapa ryerekeye ku Cyumweru ryashyizweho mu Nama y'i Orléans, mu mwaka wa 538.
3. Impanda ya karindwi (ari yo byago bya gatatu bya Isilamu), ni urubanza ruzazanwa ku Leta Zunze Ubumwe za Amerika igihe izashyiraho ihatira kuramya ku Cyumweru mu gihe cya vuba.

Ubuyisilamu bwo muri ishyano rya gatatu bugereranya ikimenyetso cya mbere cy'inzira cyo ku wa 11 Nzeri 2001. Ubuhanuzi butasohoye bw'igitero cy'Ubuyisilamu kuri Nashville ku wa 18 Nyakanga 2020 bugereranya ugucika intege kwa mbere, ari na cyo kimenyetso cya kabiri cy'inzira. Ubutumwa bw'“imiyaga ine” y'Ubuyisilamu, nk'uko bugereranywa mu buhanuzi bwa kabiri bwa Ezekiyeli mu gice cya mironko itatu na karindwi, bugereranya Induru yo mu Gicuku, ari cyo kimenyetso cya gatatu cy'inzira, hanyuma hakaza ikimenyetso cya kane cy'inzira, ari cyo isohozwa ry'ubuhanuzi butasohoye bwo ku wa 18 Nyakanga 2020 ku itegeko ryo ku Cyumweru. Ibyo ni byo bimenyetso bine by'inzira by'ubuhanuzi biboneka mu mateka y'ubuhanuzi y'abana ibihumbi ijana na mironko ine na bine, nk'uko bugereranywa n'imyaka mironko irindwi y'ubunyage ya Daniyeli.

Kumenya ubutumwa bw'Induru yo mu Gicuku ni ingingo y'ibanze y'“ibanga” ryahishuriwe Daniyeli mu kigereranyo, igihe yasengaga kugira ngo asobanukirwe n'inzozi z'igishushanyo cya Nebukadinezari. Isengesho rye ni ikimenyetso cyo mu nzira giherereye ku iherezo ry'iminsi itatu n'igice y'urupfu rw'abahamya babiri bo mu Byahishuwe igice cya cumi na kimwe. Isengesho rya Daniyeli ryo muri Abalewi makumyabiri na gatandatu, nk'uko ryanditswe mu gice cya cyenda, ryabaye mu mwaka wa mbere wa Dariyo. Ibyo bishyira amasengesho ye ahabera inzibacyuho.

Ingingo y'inzibacyuho mu mateka y'Abamilerite yabaye mu 1856, ubwo umurimo w'Abamilerite wimukaga uva i Filadelifiya ujya i Lawodikiya nk'uko byavuzwe na James na Ellen White. Muri uwo mwaka kandi, “umucyo mushya” werekeye ku “bihe birindwi” wageze mu nyandiko za Hiram Edson zasohotse muri Review and Herald, ariko mu 1863 (“ibihe birindwi” nyuma yaho), “ibihe birindwi” byaje kwangwa burundu. Daniyeli yasenze “iryo sengesho” rimenyekana ko ari “umuti” w’“gutatana” kw’“ibihe birindwi” ku ngingo y'inzibacyuho iri hagati y'ubwami bwa mbere n'ubwa kabiri bwo mu buhanuzi bwa Bibiliya.

Bitatu n'igice ni ikimenyetso cy'imyaka igihumbi na magana abiri na mironko itandatu, na yo na none ikaba ikimenyetso cy’“ibihe birindwi.” Ku wa 18 Nyakanga 2020, umutwe w'Abalawodikiya wa Future for America wagaragaje kwigomeka ku itegeko ry'Imana ryo kutazongera na rimwe kumanika ubutumwa bw'ubuhanuzi ku gihe. Hanyuma uwo mutwe “wiciwe” kandi “utatanyirizwa” mu muhanda wo mu Byahishuwe igice cya cumi na kimwe, unyura mu gikombe cya Ezekiyeli cy'amagufwa yumye yapfuye. Ku iherezo ry'icyo gihe cyo “gutatanywa,” na cyo kandi kikaba ari “igihe cyo gutinda” cyo mu mugani w'abakobwa cumi, ubu bahamagazwa kuva mu mva zabo n'“ijwi rirangurura” riturutse mu “butayu” bw'iminsi “itatu n'igice.”

Nk'uko amaherezo Abamilerite bamenye ko icyo gihe bari mu “gihe cyo gutinda” kivugwa muri Matayo igice cya makumyabiri na gatanu, no muri Habakuki igice cya kabiri, ni na ko kandi “abahamya babiri bapfuye” basabwa kumenya aho bari, igihe “ijwi rirangurura mu butayu” rivuze. Bagomba kumenya ko “batatanyijwe”. Uko kumenya ni umuhamagaro wo “gusenga”, ariko si ugusenga gusa, ni umuhamagaro wo gusenga kwa Daniyeli ko muri Abalewi makumyabiri na gatandatu. Hatariho iryo sengesho ryihariye, nta bubyutse bubaho. Ububyutse ni bwo buranga ingingo y'inzibacyuho iva kuri Lawodikiya ijya kuri Filadelifiya, kandi bukabyara ikimenyetso cy'ubuhanuzi cy'uwa munani ukomoka muri ba barindwi, nk'uko byemezwa n'ishusho ya Nebukadinezari iri muri Daniyeli igice cya kabiri.

Iyo sengesho yo kwihana no kwatura nibura irangiye, isezerano ni uko Imana noneho izibuka isezerano ryayo kandi ikegeranya abantu bayo batatanye. Ubuhanuzi bwa mbere bwa Ezekiyeli bwateraniye ayo magufwa hamwe, hanyuma ubuhanuzi bwe bw’“imiyaga ine” buhindura abo “Bafiladelifia” bari bamaze kuvuka bushya, bubagira ingabo ikomeye cyane... ingabo ikomeye cyane, nk’uko Ibyahishuwe igice cya cumi na kimwe bivuga, yagombaga hanyuma “kuzamurirwa mu ijuru” hamwe n’“igicu cy’abamarayika”. Bityo rero ni bo “ikimenyetso” cy’Umwami.

“Ibanga” rya Daniyeli kabiri, nk’uko Intare yo mu muryango wa Yuda ubu irimo kurishyura, rihamya ikimenyetso cy’“uwa munani ukomoka kuri barindwi”...kandi buri kindi kintu cyose cy’ubuhanuzi cyo muri Daniyeli kabiri gihura n’uruhererekane rw’ubuhanuzi rw’abahamya babiri bo mu Byahishuwe cumi na kimwe. Abahamya babiri bo mu Byahishuwe igice cya cumi na kimwe, “bazamurwa nk’ikimenyetso” muri rya “saha” nyine itegeko ryo ku cyumweru ribaho, kuko bazamurwa mu gihe cy’“umutingito ukomeye” wo mu Byahishuwe igice cya cumi na kimwe. Uwo “mutingito ukomeye” urimbura kimwe cya cumi cy’umurwa, kandi Leta Zunze Ubumwe za Amerika ni yo mwami mukuru wo muri ba “bami icumi”, nk’uko byari bimeze ku Bufaransa, ubwo “umutingito” w’Impinduramatwara y’Abafaransa warimburaga Ubufaransa mu isohozwa ry’Ibyahishuwe igice cya cumi na kimwe.

Isohozwa ryuzuye ry’uwo musozi w’isi rikorwa ku nyamaswa y’“isi”, kandi itegeko ryo ku cyumweru mu bwami bw’inyamaswa y’isi ritera kunyeganyega. Isohozwa ryuzuye ry’“umutingito” wo mu Ibyahishuwe igice cya cumi na kimwe, ni itegeko ryo ku cyumweru igihe inyamaswa y’“isi” “inyeganyejwe” maze ubuhakanyi bw’igihugu bugakurikirwa no kurimbuka kw’igihugu. Muri icyo gihe, abo bahamya babiri “barazamurwa bashyirwa hejuru nk’ibendera”. “Bazazamukana mu ijuru bari mu bicu”, nk’uko Kristo yazamutse ajya mu ijuru ubwa nyuma. Amagambo ye ya nyuma yabwiye abigishwa, bagereranya ubwoko bw’Imana bwo mu minsi y’imperuka, na bo bagomba kuzamurirwa mu ijuru nk’ibendera, yanditswe mu gitabo cy’Ibyakozwe n’Intumwa.

Nuko arababwira ati: Si ibyanyu kumenya ibihe cyangwa iminsi yagenwe, ibyo Data yashyize mu bushobozi bwe bwite. Ariko muzahabwa imbaraga, Umwuka Wera nabamanukira; kandi muzambara abagabo bo kumpama i Yerusalemu, no mu Buyuda bwose, no muri Samariya, no kugeza ku mpera y’isi. Amaze kuvuga ibyo, bakimureba, arazamurwa; igicu kimukuraho amaso yabo. Ibyakozwe 1:7-9.

Abashaka kuba “ikimenyetso” bagomba kureka gukoresha “ibihe n’iminsi yagenwe”, niba bashaka kwakira imbaraga z’Umwuka Wera kugira ngo basohoze umurimo w’“ikimenyetso”.

“Ibanga” ryahishuriwe Daniyeli mu gice cya kabiri, ni ibanga ry’Ibyahishuwe bya Yesu Kristo rikurwaho ikimenyetso gato mbere y’uko igihe cy’imbabazi kirangira. Iryo “banga” rikubiyemo “amateka ahishe” y’“Inkuba Ndwi.” Ayo mateka yubatswe ku ijamba ry’Igiheburayo ryaremwe no guhuza inyuguti ya mbere, iya cumi na gatatu, n’iya nyuma z’inyuguti z’Igiheburayo. Izo nyuguti iyo zihujwe, zikora ijamba ry’Igiheburayo risobanura “ukuri.” Yesu ni we “kuri”, kandi ni na we Mbere n’Uheruka. Izo nyuguti eshatu zigereranya imiterere ya buri rugendo rukomeye rw’ivugurura, kuko zigereranya marayika wa mbere, uwa kabiri, n’uwa gatatu. Zigereranya inzira

y'intambwe eshatu yo kwezwa, nk'uko Daniyeli yabigaragaje mu gice cya cumi na kabiri agira ati: "bejejwe, bezwa umweru kandi bageragezwa." Iyo nzira y'intambwe eshatu yo kugeragezwa no kwezwa yamaze imyaka irenga makumyabiri itangazwa na Future for America, ariko ubu yamaze kumenyekana ko igereranya "amateka ahishwe" ari mu mirongo yera y'ivugurura. Ayo "mateka ahishwe" ni yo isohozwa ritunganye rwose ry'"Inkuba Ndwi" zari zarashyizweho ikimenyetso kugeza ubu, ako kanya mbere y'irangira ry'igihe cy'imbabazi.

Hashize igihe kirekire byumvikanywe ko Inkuba Ndwi zigereranya "isobanurwa ry'ibyabaye munsu y'ubutumwa bw'umumarayika wa mbere n'ubw'uwa kabiri," kandi ko na none zigereranya "ibyabaye byo mu gihe kizaza byari kuzahishurwa mu murongo wabyo." Ubu byahishuwe binyuze mu Ihishurwa ry'"ukuri," ko ibimenyetso bitatu bya nyuma by'umurongo w'ivugurura ari byo "amateka ahishwe" y'Inkuba Ndwi. Ibyo bimenyetso bitangirana no gucika intege kwa "mbere" bikarangirana no gucika intege kwa "nyuma." Ikimenyetso cyo hagati ni Induru ya Saa Sita z'ijoro. Gucika intege kwa mbere kuranga itangiriro ry'"igihe cyo gutinda", kikarangirira ku Nduru ya Saa Sita z'ijoro. Ubutumwa bw'Induru ya Saa Sita z'ijoro burangirira ku "rubanza" aho gucika intege kwa nyuma kurangirwa.

Ihungabana rya mbere riboneka mu gice cya kabiri cya Daniyeli, ni uko Daniyeli yamenye ko yari yashyizwe munsu y'"itegeko ryo kwicwa". Hanyuma asaba "igihe", bityo ashiraho itangiriro y'"igihe cyo gutinda". Ibyo byamuteye gusobanukirwa "ibanga", ari ryo butumwa bw'"Induru ya Mu Gicuku", bwaje gushyikirizwa Nebukadinezari kugira ngo abone "gucira urubanza" ubutumwa bwa Daniyeli.

"Urubanza" Nebukadinezari yaciriye rya nzuzi n'igisobanuro Daniyeli yatanze ni rwo rwimuritse ikimenyetso cya gatatu muri bitatu byerekana "amateka ahishwe" y'Inkuba Zirindwi. Urwo rubanza kandi rwongeye kugarukwaho mu gice cya gatatu cy'igitabo cya Daniyeli, kikaba gishushanya ihame rikoreshe mu buryo budashidikanywaho mu bitabo bya Daniyeli n'Ibyahishuwe, iryo hame rikaba ari "gusubiramo no kwagura".

Tuzasesengura ku gice cya gatatu mu nyandiko itaha, ariko birakwiye kugaragazwa hano yuko urubanza rw'akamenyetso ka gatatu kari mu gice cya gatatu rugaragaza ugutenguhwa kwa nyuma, kwari kwagereranyijwe no gutenguhwa kwa mbere. "Amateka ahishwe" y'inkuba ndwi agaragaza ibimenyetso bitatu, atangirana kandi agasozwa n'ugutenguhwa. Mu gice cya kabiri cya Daniyeli, ugutenguhwa kwa mbere guhuzwa n'"itegeko ry'urupfu" ryatanzwe na Nebukadinezari, kandi mu gice cya gatatu ugutenguhwa kwa nyuma guhuzwa n'irindi "tegeko ry'urupfu" ryatanzwe na Nebukadinezari.

"Amateka yihishe" y'"abahamya babiri", bahagarariye urugendo rwa Future for America, ahagarariye ugucika intege kwo ku wa 18 Nyakanga 2020. Hanyuma hatangira "igihe cyo gutinda" nk'uko kigereranywa n'"iminsi itatu n'igice" mu gitabo cy'Ibyahishuwe igice cya cumi na kimwe. Kubyuka no kuzuka kw'abari "bishwe mu mihanda" n'inyamaswa yazamutse iva mu "rwobo rutagira iherezo" bisobanurwa mu buryo bwihariye mu Ijambo ry'ubuhanuzi ry'Imana; ariko ku rwego rworoheje, iyo abahamya babiri babyutse, basobanukirwa "ibanga" rigereranywa muri Daniyeli igice cya kabiri.

Iyo “banga” ni ubutumwa bw’Induru yo mu Gicuku, bo bahita babwamamaza kugeza kuri Daniyeli igice cya gatatu, igihe itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba rigerayo, maze habaho ugucika intege kwa nyuma. Ugucika intege kwa mbere kwabaye ku bagereranywa na “Daniyeli” ku wa 18 Nyakanga 2020. Ugucika intege kwa nyuma kuba ku muyobozi w’“abami icumi,” ari cyo Leta Zunze Ubumwe z’Amerika, igihe ubuhakanyi bw’ihugu butangiza kurimbuka kw’ihugu guturutse ku Isilamu.

Mu ngingo ikurikira tuzasoza incamake n’umwanzuro by’igice cya kabiri cya Daniyeli.

“Satani yafashe isi yose mpiri. Yashyizeho isabato y’ikigirwamana, ayigaragaza nk’ifite agaciro gakomeye cyane. Yanyaze icyubahiro cy’isi ya Gikristo, akivana ku Isabato y’Umwami akijyana kuri iyo sabato y’ikigirwamana. Isi iramya umugenzo, itegeko ryahimbwe n’abantu. Nk’uko Nebukadinezari yashyizeho igishushanyo cye cy’izahabu mu kibaya cya Dura, maze akihimbarizamo yishyira hejuru, ni ko na Satani yishyira hejuru muri iyi sabato y’ikinyoma, iyo yambitse ibimenyetso by’ijuru yibye.” Review and Herald, March 8, 1898.